

Východisko jako zpověď o archetypech

27. 03. 2014 | [Divadelní](#)

Pokud jste umělec, tak i předsudky a jistá představa o archetypech vyvolávají tlak, který v podobě performance, obrazu nebo jiného autorského kusu zase servírujete zpět veřejnosti. A tato zkušenost se může stát novým východiskem. Nejen o tom je dílo tanečnice a choreografky Maji Delak, kterou uvedlo divadlo Alfred ve dvoře jako prvního zahraničního hosta z cyklu Východiska.

Lesk a bída kulturního kontextu

Maja Delak je ze Slovinska a asi právě pro tu slovanskou blízkost je její projev a zpověď pro mě jako českého diváka tak srozumitelná. Celkově mě napadá, že ženy ze střední a východní Evropy toho mají opravdu hodně co říci a jejich zpráva je často aktuální naprosto kdekoliv. Jako další mi přichází na mysl třeba Marina Abramović původem srbská umělkyně, která si svou kritickou často feministickou pozici vybudovala opravdu silné renomé mezi umělci všech různých směrů. Otázka je, jak dlouho se ještě při dnešní globalizaci a propojenosti světa udrží tato chuť národních identit. A přitom právě umění východní Evropy je díky tomu tak brilantní a často dech beroucí.

Co kdyby bylo všechno jinak?

Archetypy přetrvávají stále, i když technologie a spousta věcí kolem nás se výrazně proměňují téměř ze dne na den. Obecně je přijímán názor, že svět kolem nás se mění rychle, ale lidská evoluce tak rychlá není, a proto se jisté prvky v našem chování mění jen velmi pomalu. Majina zpověď se jmenuje: „Co kdyby...“ a pohrává si s myšlenkou, jak by se její život změnil, kdyby se narodila jako kluk, kdyby více jako tanečnice investovala do svého těla, kdyby více pracovala... celé to působí trochu depresivně a chmurně, nespokojeně a zhrzeně. Což je pouze částečný dojem pro dokreslení nálady a záměrné kritiky. Maja již jako malá vedla taneční skupinu dívek na základní škole. Jejich mladistvé nadšení a elán byly dech beroucí. A hned tu máme jeden archetypální obraz dívčího světa. Dnes jí je přes čtyřicet a zjišťuje, že tělo již není tak pružné, jak bývalo, že již možná patří do starého železa, kolegyně jí vyčítají, že se nechová přiměřeně svému věku, sama občas pochybuje o své tvorbě, i když je již uznávanou umělkyní. Sebereflexe se mísí s tlakem společnosti, která má na své okolí poněkud ustálené nároky. Cítí ale sílu a houževnatost ducha a ta je pro ni primárně směrodatná. Stále jí těší předávat zpovědi a otevírat nová témata pomocí tance, slova, choreografie...

Transparentnost, válka atd.

Obrazy dětství, kde holčičky mají přesně vymezené zájmy, svoje přesné místo na školních besídkách...

„Co kdybych byla kluk? Kdybych byla kluk, víc bych si hrála se zbraněmi. Kariéře prospívá válka“. Maja někdy víc píše, než tančí. Její projev je o hodně syrových přesných větách, které se do vás otisknou jako razítko. Je to minimalismus slovního projevu a obsahový maximalismus v jednom. Současný obraz Maji Delak – mužské sako, masivní pásky na zápěstích (evokující spíš okovy), scéna téměř až rigidní na hony vzdálená dětským ideám o tanci a choreografii. V průběhu představení se potkáte jak se strachem, tak i bojovností proti ustáleným názorům, na které narážíme všichni každý den. „Hovořím o transparentnosti. A o tom, jak jsi dostala víc nabídek ke spolupráci. A o tom, jak je snadnější prorazit na evropský trh, když jsi z nové členské země EU anebo jsi byl ve válce“ Monolog Maji Delak dalece přesahuje jen subjektivní vnímání, ale naráží i na mezinárodní sociální kontext. Politické a kulturní danosti se mísí s osobním vývojem umělkyně, dospělé ženy a v něčem i malé dívky, která neztrácí energii bojovat a pootevívá tím oči nám ostatním.

KAJ ČE... / CO KDYBY... / Maja

Delak (SLO)

**Alfred ve dvoře (Františka Křížka 36, Praha 7)
psáno z představení 3. 2.**

dramaturgie Katja Čičigoj

idea a performance Maja Delak

scénografie Jakob Leben, Luka Prinčič

produkce Emanat

hudba Luka Prinčič

grafický design Saša Kerkoš

světelný design Urška Vohar

text Saša Rakef, Maja Delak

kostýmy Urška Recer

koprodukce Festival City of Women a Taneční divadlo v Ljubljani

[Karolína Vojáčková](#)
redaktor

